

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 12. zvezka.

Najboljši prijatelj delavskih stanov	353.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Dvanajsti dan. Kako je bil sv. Frančišek tudi v bog v duhu	856.
Življenje blažene Marije Krescencije Kavfbajrenske.	
XV. pogl. Njeno češčenje Romanje k njenemu grobu. Spreob- njenja grešnikov.	362.
XVI. pogl. Neketeri čudeži. Poveličanje.	365.
O angeljih. (Konec).	367.
Sv. Hijacinta, devica tretjega reda sv. Frančiška (Konec).	369.
Ali se more človek v vsaki veri zveličati?	372.
V vsakem stanu se more človek zveličati.	377.
„Vsakdanja opravila me zadržavajo, da ne morem biti pobožna, ka- ker želim“.	378.
„Glej, če iščeš čudežev“.	379.
Pervi marterniki 20. stoletja.	382.
Kako opravljaj pobožnost 13 torkov ali 13 nedelj v čast sv. Antonu.	382.
Priporočilo v molitev	383.
Zahvala za vslišano molitev	384.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1901.

Knjižne novosti.

A. Janežičeva Slovenska slovnica. Osmá, predelana izdaja. (Dalje).

Mlajši vstričnik starega *ĥ* je podaljšaní stari *o*. Kjer se govori za dolgi *ĥ*: *ai*, bi pričakovali torej za tisti *o*: *au* s kratkim *a* in ravno tolikim *u*, to je starogerški *av*. V resnici pa je to pri nas menda redék diftong. Le pri p. Janezu Kriškem sem našel I. 228: „nau^h“ (za *n ô s*) in 229: „spauumnite“ poleg navadnega „spumnite“ (za *s p ô m n i t e*). Kjer velja za *ĥ*: *ei*, bi bilo pričakovati za *ô*: *ou*, kaker res govore „Dolžani“. Pri p. Janezu sem našel v drugi polovici I. dela str. 157: *otrouk* (za *otr ô k*). V Dalm. bibliji je edini tak primer Jer. XXII, C: *poslovpje* (za *posl ô p je*). Le *ôv* daje navadno *ou*: *domou*, *bogou*, *duhouni* itd. Sicer je veljal v knjigah do Kopitarja *dolenjski u*; on je vpeljal namestu njega *gorenjski o*. Ta *o* bi se smel zaznamenjati blizu tako: *ô^u* in je prehod diftonga *ou* v ozki dolgi *o*. Primerno znamenje za ta glas bi bilo *ô*. Da se pri tem diftonga *ou* vender ne moremo znebiti, je očitno že iz primerov: „domov“ itd. K tem primerom jih je pa še pristopilo jako mnogo novih, ko se je v 17. stoletju začelo o^h izgovarjati za *ou*. To je torej zdaj blizu naš poglavitni diftong. In tudi tega se nam ni treba sramovati; tudi tu imamo stare Gerke na svoji strani in sicer stare Gerke v njih najboljši dobi.

Ali tu bo morebiti nejeverno odmajeval čislani bravec. Kedo je kedaj slišal na gimnaziji, da bi bili imeli Gerki diftong, kakeršen se govori pri nas v besedah kaker *dolg*, *kolk*, *polna*, *volna* itd.? Saj se sploh uči, da se je *ov* izgovarjal ko *u*. — Res se je nekedaj in se še zdaj tudi na Gerškem tako izgovarja; pa tam se tudi *ei* ko *i*, *ai* ko *e* in še mariskaj podobnega. Kaker pa poslednjega za izreko stare gerščine ne moremo pripuščati, tako tudi prvega ne bi smeli, ker se je v resnici vsaj do konca petega stoletja pred Kristusom govorilo *ov* ko *ou*: *oûs*, *boûs*, *doûlos*, *Mouûsa* ko: *ous*, *bous*, *doulos*, *Mousa*, ne: *ûs*, *bûs*, *dûlos*, *Mûsa* itd.; prim. *Gustav Meyer*, Griech. Gramm. 121: „*ov* hat ursprünglich, soweit es wirklich Diphthong war, ohne Zweifel wie holländ. *ou* gelautet . . . Jedenfalls war dieser Lautwerth im Anfang des 4. Jhdts monophthongischer Aussprache wie *u* gewichen . . .“ V vsch stariših klasikih, ne le v Homerju, Heziodu, Pindarju, tudi v Herodotu, Eshilu, Sofokleju bi morali torej tudi mi: *ov* brati za *ou*, in nič napačno ne bi bilo, ke bi brali tako tudi v Ksenofontu, Platonu in Demostenu. Perva dva težko da bi bila na stare dni drugači izgovarjala kaker sta znala ad mladosti; poslednji je morebiti sicer vže govoril *Musa*, ne *Mousa*, ali mi mu ne bi delali tolike krivice, ke bi njegova dela brali z izreko *Aspazijino* in *Periklejevo*, kaker mu jo delajo sedanji Gerki sè svojim lastovéjim zvizanjem: *i i ii i i ii* za *ei oi violi n oi lol* itd.

Sicer sodi *Meyer*, da v nekih primerih *ov* že prvotno ni bil diftong, temuč le *dolg u*; ali njegovi dokazi tega nikaker ne morejo spričati. Ako je v beotskem narečju iz *toio*, *tóo* nastalo

CVETJE

Z VERTOV SVETEGA FRANČIŠKA.

XVIII. tečaj.

☞ V Gorici 1901 ☞

12. zvezek.

Najboljši prijatelj delavskih stanov.

Nihče ne more tajiti, da je svet v preteklem stoletju v raznih iznajdbah silno napredoval; za vsako delo imamo že skorej poseben stroj. Če se sedaj ozremo v novo stoletje, nam prihodnjost zopet mnogo novega obeta, morebiti še več, kakor nam je dalo preteklih sto let. Zares, mnogo novega, mej tem veliko koristnega in lepega! Koliko truda je človeškim rokam prihranjenega! Dоследno bi se dalo sklepati, da mora biti sedanji rod silno srečen, posebno srečni pa delavci. Toda skušnja uči ravno nasprotno, saj vidimo, kako raste nezadovoljnost od dne do dne vedno bolj, prav posebno mej delavskimi stanovi. Kedo je tega kriv? Tega so krivi tisti gospodarje, ki delavce potrebujejo, pa kerščanske pravičnosti poznati nečejo, tisti zapeljivci, ki delavce od vere in cerkve odvrtaajo, tisti delavci, ki so zavergli Kristusa svojega najboljšega prijatelja. Vernejo naj se nazaj vsi k Jezusu, pa bo prišla zopet nazaj zadovoljnost in sreča, zakaj najboljši prijatelj delavskih stanov je Jezus Kristus.

V tistem času, ko je Jezus prišel z nebes na zemljo ko Odrašenik sveta, so bili ljudje glede dela različnega mišljenja. Mej vsemi narodi so Izraelci delo najbolj spoštovali, ker so bili ohranili vero v edino pravega Boga. Paganski narodi in vsi, ki so

bili zgrešili pravo pot, so se pa telesnega dela, bodisi v delavnici ali na polju ali doma, naravnost sramovali, ker se jim je zdelo, da tako ročno delo poštenega človeka omadežuje, ker so imeli delo za nečastno. Zato so si nakupili sužnje, po sto, bolj premožni po tisoč in še več; ti so mesto njih delali. Imeli so pa te sužnje za ničvredne ljudi in so ž njimi pogosto še slabše ravnali, ko pri nas se živino. Kaj ne, žalosten je bil takrat položaj delavskega stanu. In v teh žalostnih razmerah je našel delavce Jezus, ko je prišel na svet. Vse je zaničevalo priprostega delavca; Jezus Kristus je bil prvi, ki se je potegnil za delavski stan in mu vernil od Stvarnika mu odločeno čast.

Angelj Gabrijelj je bil z nebes poslan k devici, naj naznani, da bo mati Odrešenika. Kam je bil poslan? Ali k cesarski kneginji v Rim, k mogočni Juliji? Ne! Ali k hčeri velikega duhovnika v Jeruzalem? Tudi ne! Ali k bogatim hčeram plemenitih, imenitnih rodovin velikega rimskega cesarstva? O nikaker ne! Sin božji je hotel imeti za mater ženo delavca, tesarja Jožefa. Iz tvojega stanu, o delavec in delavka, izbral si je Jezus svojo mater! O kolika čast za te! Da bi bil on izvolil mater katero cesarskih hčera, nihče bi ga ne bil zaničeval, celi svet bi bil občudoval njegov nauk, vse bi bilo na njegovi strani; a tega ni hotel. Ko priprost sin žene tesarjeve je hotel priti na svet in ravno s tem je povzdignil delavski stan na visoko stopinjo. Kedo je torej pravi prijatelj delavcev? Ali ne Jezus Kristus?

Sin božji si je po lastni volji izbiral rednika. Koga je izvolil? Prezerl je kraljeve sedeže, proč se obernal od visokih stolic učenjakov, pri lepih palačah in krasnih poslopih bogatinov je šel mimo, le pri delavnici vbožnega tesarja je obstal in poklical za svojega rednika moža iz delavskega stanu.

Vbožni hlev, ne mogočna palača je bila njegova rojstna hiša, in rojstni kraj ne slavni Rim, ne sveto mesto Jeruzalem, ampak malo mestece Betlehem. Kralji in preroki so želeli samo videti Zveličarja, katerega je smel pred vsemi drugimi ne le gledati, ampak tudi v naročje jemati delavec Jožef. Delavčeva žena je bila njegova mati, delavec rednik, vse druge je prezerl, sebi v zaničevanje, le tebi, o delavec, je skazal to nedosegljivo čast. Glej torej, kako neizmerno ljubi Jezus delavski stan!

Stopi, dragi bravec teh verstic, nekoliko dalje. Pojdi v hišo, kjer stanujeta Jožef in Marija. Tam vidiš lepega mladeniča, kako pridno žaga in teše in pomaga Jožefu v njegovi delavnici. Ako

ga potrebuje mati Marija, hiti zopet nji v pomoč pri hišnih opravilih. Ali poznaš tega mladeniča? To je Jezus Kristus, Bog in človek skupaj. Z lastnimi rokami je delal on sam, nobenega še tako nizkega opravila se ni sramoval in ravno s tem je delo posvetil in delavskim stanovom povernil čast, katero jim je poganstvo odvzelo.

Ko je bil trideset let star, pa ga je klicala važniša služba od ročnega dela k duševnim opravilom. Zapustil je delavnico in očitno nastopil ko Odrešenik sveta. Pa tudi v tem svojem poklicu delavskega stanu ni preziral. Zbiral je učence in zbral za to službo ne sinov plemenitih rodovin, ampak priproste delavce. Za svoje aposteljne ni klical učenjakov in modrijanov, ampak poklical je zopet delavce. In tem je izročil svoj božji nauk, nje posvetil v škofe in mašnike, njim je poslal sv. Duha, izmej njih je izvolil poglavarja sveti cerkvi, ribiču Petru je izročil vso oblast.

Pa tudi dandanašnji Jezus delavcev ne prezira, zakaj ravno izmej delavskih družin kliče največ sinov v duhovski stan, največ hčera v redovni stan.

Pojdi v cerkev in povej nam, kedo je tukaj večji, kedo je prvi, kedo je zadnji? Pravega razločka ne najdeš. Tukaj pred Jezusom smo vsi enaki. V isti hiši, v istem prostoru kleči bogatin in vbožec, z isto pravico more moliti in prositi učenjak kaker delavec; isti Gospod sprejema vse, posluša vse, nikoger ne zaverže. Njega samega sme prejemati v presv. R. T. s tisto pravico delavec kaker cesar in Jezus objame z isto ljubeznijo pravega kaker drugega. Tukaj pri Jezusu smo vsi enaki, vsi bratje!

Iz tega, kar si tukaj bral, pa lahko spoznaš, da je Jezus v resnici najboljši prijatelj delavskega stanu. On je sè svojim naukom raztergal terde vezi suženjstva poganskih časov; sam je delal in se potil ko priprost delavčev sin; delavski kruh je jedel, nosil delavsko obleko, delavcem je v vsem enak postal razen greha.

Glej tedaj na tega najboljšega prijatelja Jezusa. Ni prav, da se v naših časih nekateri delavci in rokodelci, seveda le zapeljani, nehvaležno vpirajo Jezusu. Njegov nauk zametavajo, oklepajo se pa goljufivih obljub svojih sovražnikov, kateri jih peljejo na pot, ki ni dobra. Res je, da Jezus ne obeta zlata in srebra, ne vživanja svetnega veselja; da, on celo zahteva zatajevanje, priporoča vboštvo in terpljenje. No, pa kaj zato? Vsagdo ve, da nismo za ta svet, ampak za nebesa. Iščimo najprej božjega kraljestva, vse drugo nam bo priverženo. Bodi ti, ki to bereš, delavec ali delavka

v tovarni ali na polju, v službi ali doma, vedno bodi zvest svojemu najboljšemu prijatelju Jezusu, pa boš poterpežljivo lahko nosil križe svojega težavnega stanu Bogu v čast, bližnjemu v korist, sebi pa v časno in večno veselje in srečo.

P. S. Z.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Pospel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Dvanajsti dan.

Kako je bil sv. Frančišek tudi vbog duhu.

1.

Včlovečeni sin Božji je naš učenik in mi smo tako srečni, da smo njegovi učenci; poslušajmo ga tedaj zvesto in če hočemo njemu dopasti, potrudimo se njegove nebeške nauke dejanjsko izpolnjevati. Ko je na gori svojim aposteljem, učencem in zbranemu ljudstvu nebeški nauk razlagal, je mej drugim rekel: „Blager vbogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo“. Pa zakaj pravi „vbogim v duhu“? Zato ker jih je mnogo, kateri so vbogi na blagu in jim dostikrat vsega primanjkuje, pa to pomanjkanje in vboštvo le z nejevoljo prenašajo, ker si premoženja želijo. Takim Kristus ne pravi „blager“, tudi jim ne obeta nebeškega kraljestva, ker niso vbogi v duhu. So še drugi, ki se sicer v djanju odpovejo vsemu posestvu, pa tega v duhu, v sercu ne storijo, ker svoje prostovoljno vboštvo le z nevoljo prenašajo in bi zopet radi kaj imeli, ke bi jim pripuščeno bilo; tudi taki niso vbogi v duhu in zato tudi njim ne velja oni „blager“. V resnici vbogi v duhu so pa, kateri po besedah sv. Bazilija ne prisiljeno, ampak prostovoljno iz ljubezni do Boga vbogi postanejo in se tega ne kesajo. Vbogi v duhu

so, kateri, akoravno so s posvetnim imetjem blagoslovljeni, vendar svojih src na bogastvo ne naklepajo in so pripravljene to bogastvo zapustiti, če bi za njih zveličanje potrebno bilo. Iz tega je razvidno, da je bogastvo samo na sebi nepomenljiva reč, akoravno je nevarna; da Bog samo svetuje bogastvo zapustiti, ne pa zapoveduje, da pravo vboštvo ima svoj sedež bolj v srcu, kakor pa v pomanjkanju zunanjih reči. Na vsaki način je pa pregrešno na posvetno bogastvo vse svoje zaupanje staviti in po takem čezmerno hrepeneti, ker sv. Duh govori: „Keder vam bogastvo obilno prihaja, ne navezujte nanj svojih src. Kateri premoženje tega sveta uživajo, naj bodo taki, kakor bi ga ne uživali“. To je pravo vboštvo v duhu in to je prava ljubezen do njega.

2.

Sv. Frančišek ni bil samo vbog u blagu ampak tudi vbog u duhu, ker je vboštvo tolikanj ljubil, kakor nobeden drugi svetnik ne prej ne pozneje. Ljubil je in visoko cenil sicer vse čednosti, pa pred vsemi je najbolj ljubil sveto vboštvo in to tako, da je le težko povedati. Sveto vboštvo je imenoval svojo gospo, svojo mater, svojo sestro, svojo ljubljeno nevesto; ko je videl, da je svet vboštvo sovražil, se je zato nevtolažljivo razjokal, ker ni mogel razumeti, kako da ga vsi, zlasti pa kristjani ne ljubijo in ne objemajo. Sv. Frančišek je vse čednosti hvalil in priporočal, keder je pa sveto vboštvo povzdigoval, tedaj mu nigdar ni bilo zadosti zdatnih besed in zgovornosti. „Vedite, dragi moji bratje,“ tako je govoril svojim redovnikom, „vedite, da je sv. vboštvo kraljica vseh čednosti, ker se je posebno odlikovala v kralju vseh kraljev, Jezusu Kristusu, in v njegovi najsvetejši materi. Sv. vboštvo se povzdiguje nad vse pozemeljsko bogastvo in ga zaničljivo tepta; ono je skriti zaklad v evangelijski njivi, temelj in podpora redovnega življenja, varna pot do zveličanja, podlaga svete ponižnosti, mati zatajevanja, začetek

pokorščine, smert samopridne ljubezni, vgonobiteljica nečimernosti in poželenja, korenina kerščanske popolnosti. Ono je čednost, ki je iz nebes prišla in nas uči zaničevati vse, kar je zaničevanja vredno, ono odstrani vse zapreke, ketere človeško dušo ovirajo, da se z Bogom popolnoma skleniti ne more. Sv. Frančišek je Boga za vse čednosti prosil, v prvi versti pa je prosil prav pogostokrat za čednost svetega vboštva in se je za to tudi drugim svetnikom v priprošnjo priporočal. Sv. Bonaventura pravi, da ni še nihče tako hrepenel po bogastvu, kaker je sv. Frančišek hrepenel po vboštvu. On je hotel, da bi se njegovi bratje v vseh čednostih vadili, naj bolj pa v svetem vboštvu, ketero naj bi moralo biti njih ločivno znamenje, njih posebna čednost, njih dediščina, njih najdragocenejši zaklad, keterega naj bi se vso skerbjo varovali. „Na vso moč si prizadevajte,“ tako jim je rad govoril, „da se bo vboštvo v vseh rečeh svetilo nad vami, posebno pa v samostanih; ne stanujte v njih, kaker da bi bili vaša last, ampak kaker najemniki, popotniki in tujci“. Keder je na svojih popotovanjih našel v kakem samostanu kaj, kar se mu je svetemu vboštvu nasprotno zdelo, ni hotel poprej v samostan stopiti, kaker ko so odpravili tisto reč. Odlikoval se je sv. Frančišek v vseh čednostih, najbolj pa v vboštvu, v njem je bil edini, ker je na vboštvo sezidal visoko poslopje svetosti, ketero nebo in zemlja občuduje. Z eno besedo, sv. Frančišek je bil ljubitelj, ženin, modrijan, bogoslovec, govornik, pesnik, mogočni prenovitelj in kralj svetega vboštva Jezusa Kristusa.

3.

Bratje, mi smo se sicer z oblubo svetega vboštva vsemu imetju odpovedali, mi smo vbogi in vest nam ne očita, da bi kaj čez potrebo ali svetemu vboštvu nasprotnega in nedostojnega imeli v naših samostanih. Pa to, kaker govori sv. Jeronim, še ni zadosti, ker tudi Krates modrijan in

mnogi drugi so zaničevali bogastvo in so se od njega ločili, ker so ga imeli kaker kako nadležno reč, ki je polna strahu in nevarnosti. Potreba je, da tudi v duhu vbogi postanemo, kar je lastno aposteljnem in vsem vérujočim, za nas pa, ki se štejemo za sinove asiškega vbožca, sv. Frančiška, je to tudi sveta in neodjenjljiva dolžnost, ker drugače bi bilo naše vboštvo le sleparija, vsled ketere bi nas sv. Frančišek ne spoznal za svoje. Smo li tedaj tako vbogi v duhu, da nismo navezani na kako reč, ki bi se ji ne odpovedali brez odloga, ako bi jo podstojnik od nas zahteval? Se li prepustimo popolnoma Božji previdnosti in nimamo nepotrebnih skerbi za hrano in obleko, in smo kaker ptice pod nebom, ketere so zadovoljne s tem, kar vsaki dan sproti za hrano najdejo? Ali pa smo čez mero skerbni, da si živeža čez potrebo nabiramo v strahu, da nas Bog ne bo se vsem potrebnim preskerbel? Keder nam kaj potrebnega primanjkuje, ali se spominjamo takrat obljube svetega vboštvo in prenašamo to pomanjkanje z udanostjo in svetim veseljem, ali pa smo more biti nejevoljni, čméрни in zabavljivi? O, če takih malenkosti nočemo poterpežljivo prenašati, pravi sveti naš očak, je ravno to, kaker da bi se želeli verniti v Egipt, to je v svet, keterega smo zapustili. Ako hočemo tedaj našemu poklicu zadostiti ter Bogu in sv. Frančišku dopasti, bodimo vbogi v dejanju in v duhu; ljubimo vse čednosti, zlasti pa čednost svetega vboštva; ono naj bode naš posebni znak, znamenje, da smo pravi sinovi in posnemavci velikega očaka svetega Frančiška.

Zgled.

Ko je sv. Frančišek v Rimu bival, da bi od svetega očeta papeža prejel poterjenje svojega svetega vodila, ga je neki dan kardinalj Hugolin, pokrovitelj reda in njegov posebni prijatelj, na kosilo povabil. Sv. Frančišek je to povabilo sprejel, pa preden je na kosilo šel, je šel po mestu in

si nekaj koščkov kruha izprosil. Ko so potem pri mizi bili, je te koščke iz svojega rokava vzel in je začel naj prvo ta kruh jesti ter ga je tudi drugim, ki so pri kosilu bili, ponudil. Po kosilu ga je kardinalj na stran poklical, ga objel in mu smehljaje rekel: „Ljubi moj prijatelj, zakaj si mi storil to sramoto, da si povabljen k moji mizi šel po mestu beračit in si naberačeni kruh ne samo sam jedel, ampak še tudi drugim povabljenim ponudil“? „Prevzvišenost,“ mu odgovori sv. Frančišek, „s tem vam nisem nikaker hotel sramote storiti, mariveč storil sem vam čast, ker sem tako pri vaši mizi počastil gospoda, ki je veliko imenitnejši od vas. Jaz sem dolžan svojim bratom z lepim zgledom svetiti, in to tem bolj, ker sem prepričan, da so in bodo v prihodnje v mojem redu bratje, kateri se bodo iz ljubezni do Boga navdušeni od sv. Duha v vseh rečeh poniževali; so pa in bodo tudi drugi bratje, kateri se bodo poniževanja sramovali in ne bodo hoteli vbogajme prositi ali kako drugače se poniževati. Zaradi tega moram vse učiti, ki zdaj v redu živijo in bodo v prihodnje živeli, da ne bodo imeli izgovora pred Bogom ne na tem ne na onem svetu. Če me torej vi ali kak drugi gospod h kosilu povabi, se zavoljo tega ne sramujem vbogajme prositi, mariveč imam to za kraljevo čast in imenitnost, ker na ta način preslavljam tistega, ki je, akoravno vsih Gospod, vendar za nas služabnik postal, akoravno ima v svojem veličastvu vsega v neskončni obilnosti, je vendar le človeško podobo na se vzel in je hotel v zaničevanju in vboštvu mej nami živeti. Naj tedaj moji bratje vedo, da sem jaz veliko bolj zadovoljen, keder sedim pri mizi vbozih in sem veliko bolj vesel, keder vživam iz ljubezni do Boga vbožne jedi, kaker pa keder me vi ali kak drugi gospod k mizi povabi in imam na razpolago naj bolj okusne in bogate jedi. Kruh, katerega vbogajme dobim, je svet, ker ga posveti hvala, s katero se zanj zahvaljujemo ljubezni vsegamočnega“. Solze veselje so pri teh besedah pobožnemu kar-

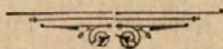

dinalju v oči stopile in rekel je sv. Frančišku: „Moj sin, stori, kar se ti poljubi, jaz vidim, da je Gospod s teboj“! Ta dogodek, o bratje, nam kaže, kako je sv. Frančišek vboštvo ljubil, kako se ni zmenil za sodbo sveta, kako se je samega sebe premagal! Vse to je vredno največega občudovanja.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a: Izmej vseh stvari, ki so za življenje potrebne, me tiste naj bolj vesele in se mi naj bolj dopadejo, v katerih se razodeva sveto vboštvo.

MOLITEV.

O Gospod Jezus Kristus! obnemem se k tebi z besedami svetega serafinskega očeta, ki te je takole prosil: „Pokaži mi, o Gospod, tebi tako ljubo vboštvo, vsmili se me, ker ga tako ljubim, da brez njega nimam pokoja in vedi, da ti sam si mi to ljubezen vdihnil. Vsi ga zametujejo, zaničujejo in sovražijo, akoravno je ono gospa in kraljica; ti sam si blagovolil z nebes na zemljo priti, da si jo v nevesto izbral in da bi ž njo, od nje in po nji imel popolne sinove. O Jezus, ki si hotel tako nad vse vbožen postati, jaz te prosim za predpravico tega svetega vboštva, želim obogateti po tem zakladu. Prosim te, naj bo to moja in mojih bratov posebna pravica, da iz ljubezni do tebe nič ne bomo lastnega imeli tukaj na zemlji in da bomo le od tega živeli, kar nam bodo ljudje vbogajme dali, in da se bomo tudi tega le zmerno posluževali. Amen“.

Življenje blažene Krescencije Kavfbajrenske.

(P. A. M.).

XV. Poglavje.

Njeno češčenje. — Romanje k njenemu grobu. — Spreobrnjenje mnogih grešnikov.

Splošno je bilo mej ljudmi prepričanje o svetosti bl. Krescencije in božja previdnost je povečala to ponižno dušo in storila tako častljiv njen grob, da se je vedno bolj razširjalo njeno češčenje, da, terditi smemo, da v novejšem času ljudje niso še nobenega svetnika toliko častili kot bl. Krescencijo, čeravno jo je sv. cerkev še le lansko leto mej blažene prištela. Vže na dan pogreba je prišla silna množica ljudstva od vseh strani. Poljubljali so njen grob ter polagali nanj rožne vence in podobe. Mnogo prošenj je bilo vslišanih pri njenem grobu in zato so vže prvo leto po njeni smerti prišli romarji iz daljnjih krajev k njenemu grobu, deloma iskat pomoči, deloma zahvalit se za vslišane prošnje. Do leta 1779 je več kot 80 oseb plemenitega knežjega rodu obiskalo njen grob. Od l. 1770 do 1780 je sam pater Ot, ki je bil samostanski spovednik, 34 osebam najvišjih stanov odperl samostan, kjer so obiskale grob ranjke sestre in pobožno prejele svete zakramente.

Velika cesarica Marija Terezija je večkrat poslala dragocena darila. Grob bl. Krescencije je obiskala bavarska kneginja Marija Ana, knez Maksimilijan Jožef, knezi iz Sigmaringen - Hehingen, knez pfaljski Karol Teodor, princ vrttembergški Ludovik Eugen, grofinja badenska Ana Augusta; dvakrat je bila tam tudi soproga cesarja Jožefa II. Od aprila l. 1744 do 1749 je bilo pri grobu več ko 300 grofov, baronov in visokih cerkvenih oseb in do l. 1779 celo 3550, ki so se solzami v očeh poljubili kamen na grobu in tlak v celici bl. Krescencije. Povprečno je bilo vsako leto nad 30000 romarjev in l. 1779 čez 70000. V sedmih letih od l. 1772—1770 so po koliker mogoče natanjčnih zapisnikov našteali nad 350000 romarjev. Večina od teh je prejela svete zakramente.

Poprej tako prazna cerkvica je bila od zdaj nadalje polna pobožnih romarjev. Navadno se je prej brala v tej cerkvi vsaki

dan le ena sv. maša, od leta 1770—1780, kar je bil p. Ot spovednik v samostanu, pa vsako leto najmanj 3000. Število podobic, tablic, berelj in drugih daril se ne da določiti. Cesarica Marija Terezija je poslala lepo mašno obleko, katero je sama napravila, ravno tako tudi bavarska kneginja Marija Ana.

Romanje k njenemu grobu traja vže 157. leto. Razne okoliščine, posebno pomanjkanje spovednikov je storilo, da se je sčasoma število romarjev precej skercilo, vendar je še dandenes veliko.

Pri grobu bl. Krescencije se je spreobrnilo mnogo grešnikov. Ako je, kaker pravijo nekateri sveti očetje, spreobrnjenje terdovratnega grešnika večje delo ko mertvega obuditi, potem je cerkvena, v kateri je Krescencija štirideset let molila in kjer je pokopana, kraj milosti, kjer je Bog veliko čudežev storil. P. Ot pripoveduje: „P. Janez Pamer, ki je bil po smerti Krescencijini 25 let spovednik v samostanu Majerhof in je veliko tisoč romarjev spovedal, zaterjuje, da so bile milosti, ketere je Bog po priprošnji Krescencijini ljudem skazal, obilniše in številniše za dušno ko za telesno zdravje. Jaz, ki vže deset let opravljam službo spovednika, mu v tej reči popolnoma priterdim. Na njenem grobu so se zgodila največa, čudovita spreobrnjenja velikih grešnikov, celo takih, ki so vže davno nad seboj obupali, ki so se popolnoma izročili hudobnemu duha ter bili zakopani v največe pregrehe. Ne da bi prelomil spovedno molčečnost bi lahko povedal za to mnogo zgledov. Mnogi so pismeno in ustno pričali, da so prišli semkaj le za to, da bi opravili dobro spoved, kar so tudi storili. Drugi prav terdovratni so bili na njenem grobu napolnjeni sè spokornostjo ter se vsi veselili in z Bogom spravljeni vernili domov. Mnogi, ki se celo tukaj niso vredno spovedali, doma niso mogli najti dušnega miru ter se zopet vernili sem in dobro spovedali. Neka oseba, katero je milost božjo prignala v cerkev, da bi se spovedala vže dolgo zamolčanih grehov, je premagana od skušnjav hudobnega duha hotela brez spovedi zapustiti cerkev. Pa na cerkvenem pragu jo je vstavila neka nevidna moč in jo deržala nazaj. Ze vsemi močmi se je trudila priti naprej, toda zastonj. Vsa prestrašena in skesana se je vdala vsmiljeni roki božji, se dobro spovedala in brez težav vsa potolažena se vernila domov. Mnogo zastaranih grešnikov je tukaj odložilo verige svojih grešnih navad in postali so dobri kristjani; drugi so v hudih skušnjavah našli tukaj mir in moč“.

Neka vdova iz dobre hiše je po raznih nesrečah prišla v največo revščino, da, zapodili so jo celo iz njenega stanovanja. Vsa obupana je šla k reki, da bi v vodo skočila. Vže je skočila in bila skoraj nad vodo, ko jo neka nevidna roka potegne nazaj. Preplašena se ozre in zapazi neko redovnico, ketera je pa hitro zginila. Precej je mislila, da je morala to biti Krescencija, kateri se je v svoji revščini priporočila. Vsa skesana se je lepo spovedala in obljubila romati h grobu svoje rešiteljice. Kmalu se je tudi zboljšalo njeno stanje, da se je mogla lahko preživiti. Iz hvaležnosti je pogostokrat romala v Kavfbajren ter hvalila njo, ki jo je rešila časne in večne smerti.

Prav posebno čudovito pa je spreobrnjenje nekega hudodelca najberž iz visokega stanu, Štefana po imenu, ki je 14. septembra l. 1754 v Oberndorfu prestal smertno kazen. Obširno sta to popisala župnik v Oberndorfu Janez Kegl 16. oktobra 1754 in prednjica Joahima Kegl 27. okt. 1754. Oba popisa se hranita v samostanu Majerhof. Omenjeni hudodelec je je imel hčerko Frideriko po imenu, ketera je bila takrat, ko so ga vjeli, še le tri leta in pet mesecev stara ter je, kar je bilo za njeno starost nekaj nenavadnega, prav močno častila in ljubila bl. Krescencijo. Ko so očeta v ječo odpeljali je nesrečno padla po stopnjicah, da je kaker mertva obležala. Prestrašena mati je poklicala bl. Krescencijo in otrok je kmalu prišel k zavesti. Perve njegove besede so bile: „O mati, po stopnjicah sem padla, pa zdaj mi je pomagala Krescencija, ona je bila vže pri meni“. Močno ranjena hčerka je živela še tri tjedne. Mej tem časom je hotela vedno pri sebi imeti rožnivenec in podobo služabnice božje ter je pridno molila za svojega zapertega očeta. Večkrat je rekla: „Oče ne pridejo več domov; vmerli bodo in prišli h Krescenciji in tudi jaz bom vmerla in prišla h Krescenciji“. Eno uro pred smertjo je prosila mater, naj nekoliko razgerne preprogo pred posteljo, da bo mogla Krescencija k njej priti; s perstom je pokazala, kje je Krescencija, pritiskala k sebi rožni venec in podobo ljubljene služabnice božje ter veselo vmerla.

Močno so se bali, da se oče ne bo hotel spreobrniti. Pa precej potem, ko so ga obsodili, je prosil za p. Pamerja ter pri njem z veliko skesanostjo opravil dolgo spoved. Večkrat je povedal, da se mora za milost spreobrnjenja zahvaliti priprošnji bl. Krescencije. Serčno in ves skesan je šel v smert ter pred smertjo genljivo prosil vse pričujoče odpuščanja. Prednjica pripo-

veduje, da so tisto uro sestre molile sv. križev pot za obsojenca ter zapazile na podobi Krescencije, kako se je njen obraz nenavadno lepo in ljubeznjivo spremenil.

Blažena nevesta Kristusova ni iskala v življenju časti in hvale pred ljudmi, temuč le ponižanje in zaničevanje. Zdaj pa vživa večno slavo v nebesih, na zemlji pa največe češčenje. Zakaj „keteri sejejo sè solzami, žanjejo z veseljem. Hodijo in jokajo, kateri svoje seme sejejo; pridejo pa z veseljem ter nesejo svoje snope“. Ps. 125, 5. 6.

XVI. Poglavje.

Neketeri čudeži. — Poveličanje.

Čudovito veliko je število čudežnih vslišanj in milosti, ktere so častivci služabnice božje pripisali njeni priprošnji. O takih čudežno vslišanih prošnjah smo vže prej nekoliko povedali. Ko je augsburško škofijstvo mej letoma 1770 in 1780 zahtevalo, naj se pošljejo ordinarijatu vsa taka poročila, je bilo poslanih več tisoč. Ker pa ta poročila niso bila prav sestavljena ali pa sploh niso imela vrednosti, da bi se mogla porabiti za njeno povzdignjenje mej blažene, je pomožni škof augsburški prosil kongregacijo za sv. obrede dovoljenja, vsa ta poročila sežgati, kar se je najberž tudi zgodilo.

Tudi p. Ot pripoveduje o mnogo tisoč takih poročilih. Več sto jih je bilo shranjenih v samostanu. Samo v l. 1779 je bilo naznanjenih 230 takih čudežnih vslišanj.

Napisati bi morali debelo knjigo, ke bi hoteli popisati vse čudeže, ki so se zgodili po priprošnji bl. Krescencije. Zato hočemo povedati le neketere iz urednih spisov za povzdignjenje služabnice božje mej blažene. Perva dva so sv. oče lansko leto tretjo predpepelnično nedeljo kot prava in resnična čudeža poterdili in na podlagi teh dveh čudežev je bila Krescencija 7. oktobra l. 1900 mej blažene prišteta.

Pervi teh čudežev je ta.

Gospa Magdalena Kolman, prej kerčmarica v lovski hiši pri Augsburgu, pozneje kot vdova stauujoča v Fengenu je imela vže deset let na persih veliko oteklino, ki je vedno bolj naraščala. Dolgo časa je zakrivala to bolezen, dokler je ni l. 1764 neznosna bolečina prisilila, razodeti jo slovečemu zdravniku dr. Jakobu Apinu v Kavfbajrenu. Ta je precej povedal, da je ta bolezen vže

zelo razvit rak in edino upanje je operacija. Prestrašena žena je berž hitela h grobu služabnice božje, kjer se je priporočila njeni priprošnji, in kar v trenutku je zginila vsa bolečina. Drugi dan zdravnik ni našel nobenega sledu več grozne bolezni. To čudovito ozdravljenje je on sam pod prisego pričal.

Drugi poterjen čudež pa je naslednji.

Marija Frančiška Priks, zdravnikova hči iz Otobajrena, je imela trinajst let grozno bolezen na kosti pri očeh (pijavko). Zarad zelo smerdljivega gnoja, ki je tekel iz rane; ni mogel nihče blizu nje obstati. Njen brat, ki je bil zdravnik v Ešingenu jo je poslal k ranocelniku Mihaelu Endresu v Otobajren. Ta je povedal, da bo treba rano izrezati in bo pri tem skoraj gotovo zgubila oko. V tej stiski je bolnica meseca januarja l. 1775 storila obljubo, da bo na grob bl. Krescencije poslala eno sreberno oko. Z velikim zaupanjem jo je prosila njene priprošnje in kmalu je bila rana popolnoma zaceljena brez vseh drugih pripomočkov, tako, da so se zdravniki zelo čudili.

Marija Jožefa, poldrugo leto stara hči Jakoba Herteriha iz Hajmenoga, je l. 1770 tako nesrečno padla, da si je herbet zlomila. Vbogi otrok je noč in dan jokal in ni mogel ne sedeti ne ležati. Stariši so svojo hčerko priporočili Krescenciji, obljubili romati k njenemu grobu, položili ji na herbet podobo blažene in ji dali piti nekoliko vode, katero so zlili čez rožnivenec Krescencijin. Precej je zginila otekline, herbet se je zravnal in otrok je zopet lahko tekal in skakal. Ko je hčerka odrasla je vsako leto romala h grobu svoje velike dobrotnice. Sedemnajst prič je ta čudež poterdilo.

Uršuli Šmit iz Langerfelda ste bile v hudem mrazu obe noge zmerznili in se z ranami pokrili, da jih je zdravnik mislil vže odrezati. V velikem zaupanju na pomoč Krescencijino je bolnica ovila sv. rožnivenec najprej okrog desne noge in drugo jutro je bila ta noga popolnoma zdrava. Drugi dan je to storila tudi z levo nogo in precej je bila zdrava. Pet prič je poterdilo ta čudež.

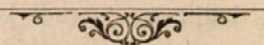
Take in enake vslišane prošnje se še dandanašnji ponavljajo in so posebno zadnja leta vedno bolj pogostne. Redovnice pripovedujejo, da redko kedaj mini kak tjeđen, da bi kedo ne prišel zahvalit se h grobu blažene za vslišano prošnjo.

Zaupaj tudi ti, pobožni bravec, v mogočno priprošnjo blažene Krescencije. Zmagoslavna cerkev v nebesih rada pomaga voj-

skujoči se cerkvi na svetu in posebno o svetnikih veljajo besede aposteljna Jakoba: „Veliko premore stanovitna molitev pravičnega.“ Jak. 5, 16.

Po dolgem in natančnem preiskavanju čednosti in čudežev, ki so se zgodili na priprošnjo Krescencijino, so jo sv. oče Leon XIII. prišteli mej blažene. Tako imate tretjeredniki zopet novo mogočno priprošnjico v nebesih, ob enem vam je pa ta bl. devica, ta lepa lilija po čistosti, vijolica po ponižnosti in roža po ljubezni, najlepši zgled, kako morate odmreti svetu in živeti skrito življenje v Kristusu.

O angeljih.

(Priredil Fr. Majdič.)

(Dalje in konec).

VII. Naše dolžnosti do angeljev.

Velika je ljubezen angelja variha do človeka, ki ga ima varovati. On mu je neločljiv prijatelj, skazuje mu velike dobrote, želi in prosi časne in večne sreče. Spremlja ga od zibelj do groba, noč in dan je pri njemu, nanj gleda doma in na tujem, v družbi in samoti, zlasti pazi nanj v cerkvi, v hiši božji.

„Kaj mu bomo mogli za to vrednega dati?“ (Tob. 12, 3).

Kaj neki? Mi smo v primeri z angelji veliki siromaki. Pri najboljši volji jim tolikih dobrot ne moremo poverniti. Ali vsaj hvaležnost in ljubezen jim pokažimo, častimo jih, ne žalimo jih, v žalostjih na pomoč kličimo, v skušnjavah jih poslušajmo.

Da angelje častimo, k temu nas navaja tudi sveta Cerkev, ker je vpeljala praznik svetih angeljev varihov. Obhaja se po naših krajih navadno prvo nedeljo mesca septembra, v Rimu in po frančiškanskih cerkvah tudi drugod pa 2. dan oktobra. Spodobno je, da se posebno ta dan spominjamo vsak svojega angelja variha ter ga počastimo s kako posebno pobožnostjo; pa seveda ga imamo častiti in ljubiti tudi vse druge dni. In kako naj ga ne bi ljubili, ker nas on tako ljubi! Ali njegova ljubezen ne zasluži naše ljubezni? Ako pa ga ljubimo, ali ga

bomo žalili z nepokorščino, z grehi? Dobrega prijatela radi slušamo in bojimo se ga razžaliti; angelj varih pa nam je vender boljši prijatelj, kaker nam more biti človek. Ljubimo ga torej in ljubimo ga zaupljivo. Dasiravno pač vidi in pozna naše potrebe, vender mu jih radi tudi sami potožimo; prosimo ga tolažbe v žalosti, sveta v dvojbah in stiskah, pomoči v skušnjayah in težavah. Njegova modrost je velika, njegova ljubezen je iznajdljiva. In česar sam ne ve in ne more, to doseže se svojo prošnjo od Boga.

Pa ne le posamezni ljudje imajo svoje angelje varihe; po pravici smemo misliti, da jih imajo tudi kraji, mesta in države ter celi narodi, kaker je rekel Bog izraeljskemu ljudstvu: „Glej jaz pošljem svojega angelja, ki bo hodil pred tabo in te bo varoval na potu in te pripeljal v kraj, kterega sem ti pripravil“. In nadalje pravi: „Glej nanj in poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj“. (2. Mos. 23, 20. 21.) Tudi te angelje in sploh vse moramo torej častiti, kaker nam kažejo zgledi svetega pisma in nas uči sveta mati katoliška cerkev. Balaam, ko je videl angelja stoječega na poti, je padel na zemljo ter ga je počastil (4. Mos. 22, 31) in tudi Jozue, ko je videl na polju mesta Jerihe angelja „poglavarja vojske Gospodove“, „je padel se svojim obličem na zemljo in je molil ter rekel: Kaj govori moj Gospod svojemu hlapcu?“ (Jos. 5, 15). Kaker razlagavci mislijo, je bil angelj, ki ga je videl Jozue, sveti Mihaelj, ker rayno on velja za posebnega variha izraeljskega ljudstva in pozneje tudi kersčanske cerkve.

Svetega Mihaelja so torej tudi kristijani že v starih časih posebno častili mej vsemi angelji. Že cesar Konstantin Veliki je sezidal njemu na čast v Carjem gradu lepo cerkev in vsaj v 5. stoletju po Kristusu ob času papeža Leona I. se je njegov praznik tudi v Rimu obhajal. Kako je sveti Frančišek častil tega velikega angelja, njegovim duhovnim otrokom ni neznan. Celo štirideset dni se je postil pred njegovim praznikom in prav ob času tega posta je bilo, ko se mu je prikazal Kristus v podobi križanega serafina, da mu je vtisnil svoje svete rane. Gotovo poseben vzrok, da naj tudi vsi njegovi redovniki časte svetega Mihaelja, kaker tudi sv. Rafaelja, na kterega praznik 16. aprilja leta 1209 je sv. Frančišek se svojimi prvimi tovariši pred papežem Inocencijem III. opravil sveto obljubo, in tako tudi

druge angelje božje. Zlasti pa častimo vsi svetega arhangelja Gabriella, ki je prinesel najveseliše naznanilo z nebes vbozemu padlemu človeštvu, naznanilo včlovečenja Sinu Božjega, našega Gospoda in odrešenika Jezusa Kristusa, kateremu bodi hvala in čast in slava na vse veke.

Konec.

To so poglavitne reči, ki smo jih mogli povedati „o angeljih.“ Seveda bi se dalo najti še to ali ono; vender smemo po pravici reči, da je sploh človeško znanje o angeljih le majhino in zelo nopolno. Pa večega in popolnišega na tem svetu pač nismo zmožni; tisto nam je Bog prihranil za pozneje. Poterpimo torej še nekoliko, ne bo nikaker dolgo! Mi smo vsi iz preteklega stoletja, kaj ne dragi bravci, in konca sedanjega ne bomo doživeli, večinoma niti polovice ne; preden se bo pisalo 1950, bomo blizu vsi že davno na onem svetu. Porabimo torej ta kratki časek, ki nam ga Bog še da za to življenje, da si zaslužimo priti tja, kjer bomo videli in spoznali vse svete angelje božje in ž njimi vživali in hvalili in častili Boga na vse veke.

Sv. Hijacinta,

devica tretjega reda sv. Frančiška.

(Konec.)

Največ časa je porabila Hijacinta za premišljevanje; moglo bi se celo reči, da je bilo celo njeno življenje neprenehavna molitev. Ko je pa postala učiteljica novinek, ni nehala priporočati imenitnost in potrebo te svete vaje, rekoč, da si hudoba na vsak način prizadeva odvracati duše od premišljevanja, ali da se je treba zoperstavljeti, treba, da ostanemo stanovitni, akoravno bi pri tem opravilu imeli katero si bodi zopernost ali duhovno suhoto.

Enkrat so jo vprašali, je li bolj koristna molitev združena z dušno sladkostjo ali pa sè suhoto. Na to vprašanje je odgovorila: „Molitev je dobra tako in tako, ali po mojem mnenju se ljubezen do Jezusa bolj dokazuje, ako se mu služi brez dušnih

sladkosti. Največa popolnost obstoji v križu in britkostih; jaz sem prepričana, da je pot križa naj bolj gotova.

Tudi so jo vprašali, kaj se ji zdi o neki osebi, ketera pri molitvi pretaka solze milobe, in ona je odgovorila: „Najprej želim vedeti koliko je ona ločena od pozemeljskih stvari, ali je ponižna in odtergana od svojevoljnosti tudi v dobrih in svetih zadevah; komaj takrat bi verovala njeni svetosti. Jaz ljubim posebno zaničevane osebe, ketere se ne hvalijo o sladkosti. Križ! križ! terpeti! terpeti! in stanovitni biti brez notranje tolažbe! to je pravo znamenje duha božjega!“

Po tej poti je pa Hijacinta tudi hodila. Podveržena je bila dostikrat veliki notranji suhoti, in vtopljena v morju dušne zapuščenosti, in vender ni opuščala molitve in drugih pobožnih vaj; vse je preterpela junaško.

V najtesnejih odnošajih svoje duše z nebeškim ženinom Jezusom, je večkrat vsa zamaknjena vsklikavala: „Presladka ljubezen, pridi v moje serce!“ Tudi je bila njena duša tako obdana od plamena večne ljubezni, da je večkrat govorila: „Jaz ne poznam na svetu več kazni, kaker ne ljubiti Boga.“

Ker pa iz ljubezni do Boga sledi naravno ljubezen do bližnjega, zato jo je ona skazovala zmirom do vsacega: do njenih sester redovnic, katerim je skerbno posebno v boleznih stregla; do deklet, ketere so se pripravljale da stopijo v red; do novinek, ketere je ona tako previdno in ljubeznjivo, s tako poterpežljivostjo in krotkostjo odgojevala v pravem redovnem duhu.

Ali za njeno ljubezen do bližnjega ni zadoščeval samostan, plamen njene ljubezni se je razširjeval po mestu Viterbiju. Ako se je tam kaj dobrega storilo, je imela vsakikrat Hijacinta kako zaslugo; posebno si je pa prizadevala delati mir mej sovražniki; skerbela je za dekleta v nevarnosti poštenja, in za tiste, ki so hodile po slabih potih.

Imela je pa posebno spretnost grešnike na pravo pot pripraviti, in jih z Bogom pomiriti. Kakikrat ni mogla vtolažiti svoje gorečnosti, in takrat je govorila: „O moj Bog, zakaj ne smem letati po ulicah in tergih? Oh kako bi rada vpila na vso moč: Kako je mogoče biti človeku tako neumnemu, da ne razume ničnosti tega sveta? Moj Bog, nepoznani Bog, je li mogoče, da ljudje bolj ljubijo smerdljivo blato tega sveta, kaker tebe, pravi zaklad, samo dobroto, katero žalijo in se tako pogubljujejo za celo večnost?“

Ljubila je neizmerno vboge in bolne, prosila za nje pomoči in podpore pri bogatih, in celo sebi kratila jed in jo z dovoljenjem predstojnice dajala potrebnim. Ker je bila v njeni imenitni družini navada dati za sv. maše, ako je kateri od njih vmerl, je prosila brata da naj ji pošlje zdaj tisti denar, keterega bi imel dati v ta namen po njeni smerti, rekoč, da pomaga potrebnim, je zadovoljna ostati v vicah brez duhovne pomoči. Nunam samostana sv. Dominika v Rimu je enkrat pisala: „Iz ljubezni do Kristusa, pošljite mi kako miloščino za vboge bolnike; za tistega, kateri nima nič, pride dobro vsaka cunjja, stara ponošena obleka i. t. d.“ Naposled je ona v Viterbiju vstanovila dve bratovščini v podporo beračev in bolnikov.

Veliko je bilo njeno vsmiljenje do duš v vicah. Ona ni samo darovala za nje Bogu vsa dobra dela, obhajila, zatajevanja i. t. d., temuč nabirala tudi miloščino za sv. maše, ketere so se potem za nje brale.

Posebno pobožnost je imela do malega Jezuščeka, in v ta namen napravljala vsako leto v samostanu jaslice za božične praznike, kjer je do praznika sv. treh kraljev v molitvi prebila ves čas prost od družih njenih opravkov.

Nigdar ji ni šlo iz spomina prebitko terpljenje Kristusovo, katero je premišljevala vedno od solz oblita.

Nepopisljiva je bila njena pobožnost do presv. rešnega telesa. Molila je tako rada pred tabernakeljnom, da se je vsakikrat prav težko od njega ločila. Vsem, katerim je le mogla, je priporočavala prelepo vajo „vednega češčenja.“ Posrečilo se ji je celo da so vpeljali v Viterbiju tako imenovano pobožnost „štirideset ur“ zadnje dni pusta.

Hijacinta je bila tudi velika častivka Matere božje. Da bi se po mogočnosti razširjala pobožnost do Marije, bi bila ona rada dala svoje življenje. Zato se tudi ni čuditi, da se ji je nebeška gospa dostikrat prikazala.

V življenju je bila Hijacinta od Boga obdarovana z izredno milostjo delati čudeže, prerokovati; imela je dar zamaknjenja, i. t. d.; zato ni nič čudnega, ako je tako življenje kronala preserčna smert, po kateri je dne 30. januarja leta 1640 njena sveta duša zletela v nebeško domovino.

Komaj se je v mestu zvedelo o njeni smerti, je vse žalost obšla, in vse je vrelo k pogrebu. Čudeži, kateri so se takrat in

kesneje na njeno priprošnje godili, so očitno dokazovali njeno svetost.

Slavno devico je naj prej papež Benedikt XIII., iz imenitne družine Orsini, h kateri je spadala njena mati Oktavija, razglasil za blaženo, leta 1807 jo je pa v nepopisljivo radost rimljanov sv. oče Pij VII. razglasil slovesno za svetnico.

Nestrohnelo truplo sv. Hijacinte počiva v samostanski cerkvi sv. Bernardina v Viterbiju. Njen spomin se pa vsako leto 30. januarja obhaja v frančiškanskem redu.

P. H. R.

Ali se more človek v vsaki veri zveličati ?

Krivi preroki, ki so zadnja leta po nemških deželah našega cesarstva začeli ljudi begati in k odpadu od rimske katoliške cerkve zapeljavati, da bi jih potem tolikanj lažje zapeljali tudi k odpadu od Avstrije in izdali Prusom, ti malopridni ljudje so, žalibog, vže tudi po naših krajih dobili posnemavce, podkupljene morebiti od ravno tiste strani, morebiti deloma tudi od druge. Kolike nesramnosti in kako vražje hudobe so zmožni tudi slovenski ljudje in zlasti slovenski časniki, tisti, ki se imenujejo liberaljne, to nam je bilo sicer vže dolgo znano. Ali mislili smo da tretjeredniki ne bero takih listov in da nam torej ni treba ž njimi se vkvarjati. In tega prepričanja smo še zmirom. Mislimo tudi, da ne le tretjeredniki, temuč tudi nobeden drugi katoliški Slovenec, ki mu je še kaj za vero naših očetov, nima brati takih časnikov. Ali poleg tega vemo vender, da ni mogoče vsakemu se zavarovati, da ne bi nehote v dotiko prišel z ljudmi, ki so se že naserkali strupa, ki se iz njih cedi na vse strani, ali pa so bili kako drugači zapeljani in napojeni z miselmi, ki se ne vjemajo z nauki katoliške cerkve. Tudi dober katoličan, tudi tretjerednik naleti lahko na ljudi, ki pravijo na priliko, da se more človek zveličati v vsaki veri, tako v naši, kaker v judovski, ali mohamedanski, ali kakeršni si bodi. In taki ljudje bi vtegnili tudi poštenega človeka zbegati ali celo premotiti, če ni v svoji veri popolnoma terden, ali ga pa vsaj v zadrego spravijo, da jih ne more zaverniti, kaker bi rad.

Sicer zavračanje zmot zoper sveto vero ni prvotna naloga „Cvetja“, ki je namenjeno v r n e m u katoliškemu ljudstvu,

ki že samo ne mara tacih zmot in jih dosti tudi ne pozna; ali kjer se pokaže resnična potreba, se nam zdi vender le dolžnost, da tudi v tej reči pomoremo našim bravcem. In radovoljno storimo to, samo da nam naznanijo take vgovore in verske zmote, ki se jim vrivajo od strani zapeljivcev in zapeljanih. Za zdaj odgovorimo na vprašanje nekega tretjerednika na Štajerskem, kaj se ima povedati tistim „kristijanom in gospodarjem“, ki pravijo, da se človek v vsaki veri lahko zveliča.

Kaj torej?

Veste kaj, dragi prijatelj, vprašajte tiste može najprej, v kateri veri se mislijo oni zveličati, ali v judovski, ali v mohamedanski, ali pa v kerščanski katoliški?

Najberž bodo rekli, da se v judovski ali mohamedanski ne mislijo, temuč v katoliški.

„Dobro!“ recite na to, „če se mislite v naši veri zveličati, morate verovati, kar je Kristus učil, kar so aposteljni oznanjevali in kar sveta kerščanska rimsko-katoliška cerkev verovati zapoveduje.“

Če tega ne verujejo, se po naši veri ne morejo zveličati. To bo možem menda jasno. In potem jih vprašajte na dalje, kedaj je Kristus učil in kje so aposteljni oznanjevali, da se more človek v vsaki veri zveličati, ali ne katerem vesoljnem zboru je katoliška cerkev določila kaj takega? Skoraj, da bodo morali sami priznati, da Kristus in aposteljni in cerkev tega niso učili nikoli in nikjeri.

Vprašajte jih nadalje, ali se ne spominjajo več, kar so slišali v kerščanskem nauku, kako je namreč Kristus poslal svoje učence pridigat evangelij vsem narodom. Hčemu bi bilo to treba, ke bi se mogli ljudje v vsaki veri zveličati? In povejte jim, če so že pozabili, kako je rekel Jezus, da „kedor bo veroval (namreč, kar bodo aposteljni oznanjevali) in bo kerščen, ta bo zveličan, kedor ne bo veroval, bo pogubljen“. To so naravnost Kristusove besede, zapisane v evangeliju sv. Marka v 16. poglavju, 16. versti. Da so te besede resnične, mora torej verovati vsaki, kedor se hoče v katoliški veri zveličati. Komur je oznanjen evangelij Kristusov, ta se torej ne more zveličati v nobeni drugi veri.

Kaj pa tisti, ki jim evangelij še ni bil oznanjen, ki torej ne poznajo pravega Boga in Kristusa, — ali gredo vsi v pekel?

Tega ne smemo reči. Lehko so tudi mej njimi dobri ljudje, ki si prizadevajo na vso moč, da bi spoznali resnico, in služijo Bogu po svoji vesti in pošteno žive, kakor najbolje vedo in znajo. Njih zmota v veri jih sicer ne bo zveličala, ali zveličati jih more po milosti božji njih dobra volja, ker st želja, in prizadevanje po pravem spoznanju in čednostnem življenju. Taki ljudje so nevede v svojem sercu prav za prav kristijani, prav, kakor pravi neki star cerkveni pisavec, da je človeška duša po svoji natori kerščanska.

Vender se nam zdi, da je število takih res dobrih duš mej ajdi ali pagani le jako majhino; zato je oznanjevanje kerščanske vere mej njimi velika in silna potreba.

Pa, žalibog, tudi mej kristijani stoji splošni ali katoliški cerkvi nasproti mnogo ločencev in krivovercev. Kaj naj mislimo o njih? Ali bodo vsi pogubljeni? — Tudi tu ne bi bilo prav, ke bi preostro sodili. Tudi mej lutrovci in drugimi protestanti n. pr. jih ne manjka tacih, ki so veljavno kerščeni in v Boga in Kristusa verujejo in živijo po božjih zapovedih in Kristusovih naukih. V neketerih verskih rečeh se sicer motijo, pa ne po svoji krivici, ker žele resnice in pravice in so pripravljeni sprejeti jo, berž ko bi jo spoznali.

Taki so v svojem sercu prav za prav katoličani, če tudi po uuanje niso v katoliški cerkvi. V čemer se motijo, to jih seveda ne bo zveličalo; zveličalo jih bo pa to, kar imajo z nami skupnega, in pa njih pripravljenost verovati in storiti vse, kar koli bi spoznali za svojo dolžnost in voljo božjo.

In če to velja o protestantih, ki jih prištevamo krivovercem, kakor so tudi res, velja še tolikanj bolj o ločenih kristijanih gerškega obreda, ki imajo z nami do malega eno in tisto vero in tudi vse svete zakramente, dalje sveto mašo, češčenje matere božje in drugih svetnikov, sploh obilo pripomočkov pobožnega življenja. To, v čemer se tudi oni motijo, jih sicer ne bo zveličalo; ali mnogo jih je, jako mnogo, zlasti mej dobrim preprostim ljudstvom, ki se ne zavedajo svoje zmote, in je tudi nikaker niso sami krivi. Zato smemo biti preverjeni, da se v gerški cerkvi zveličajo vsi, ki po svoji veri pobožno in pošteno žive in niso odgovorni za svojo zmoto.

Keteri bi pa svojo zmoto lahko spoznali, pa nočejo, tisti se bodo seveda pogubili. In takih bi vtegnilo biti, žalibog, mej učenimi protestanti in izobraženimi ločenimi kristijani ne malo.

Saj vemo vendar, da takim ne bi bilo težko spoznati, da je Kristus vstanovil eno samo, edino pravo cerkev, in ta ne more biti druga ko le katoliška. Zato se jil^z zlasti na Angleškem vsako leto po več stotin verne v katoliško cerkev in sicer najbolj učenih in naj više izobraženih ljudi. Pa tudi mej tistimi, ki se do zdaj niso vernili, jih je brez števila, ki posnemajo obrede katoliške cerkve in tudi sami svojo imenujejo katoliško. In celo gerška cerkev je naravnost priznala, da je naša katoliška prava in zveličavna, ko je dovolila pred nekaj leti, da je črnogorska knjeginjica Helena, sedanja italijanska kraljica, prestopila v rimsko-katoliško cerkev, ali vsaj ni temu prestopu vgovarjala. Nasproti pa ni naša rimsko-katoliška cerkev nigdar nikoli privolila, da bi katoličan prestopil v ločeno gerško cerkev ali tako imenovano „pravoslavje“, in katoličan, ki bi to vendar le storil, bi nam moral biti kaker tak, ki cerkve ne sluša, torej po besedah Kristusovih kaker ajd in očitien grešnik. In tak se ne more zveličati.

Za katoličana torej, to je bivšega katoličana, kaker v luteranstvu tako tudi v ločeni gerški cerkvi ni zveličanja.

Kaj pa zedinjena gerška cerkev ali tako imenovano unijatstvo, ki se pri nas nekaj mesecev sem toliko krat imenuje? To je seveda, kaker naša rimska, prava katoliška vera in cerkev. Kedor v nji in po nji živi, se more prav tako zveličati, kaker v naši rimsko katoliški, ker ni razločka v nauku, temuč edino le v obredu, to je v cerimonijah in neketerih drugih nebistvenih rečeh, zlasti v jeziku, v katerem se opravlja božja služba. In ta razloček ni nič napačnega. Gerški obred je dober in častitljiv kaker rimski in sveti oče papež hočejo, da se ohrani povesod, kjer je do zdaj v navadi. Vendar, da bi bil boljši od rimskega, seveda ne more nihče reči, zlasti pa za nas nikaker ne bi bil primerniši. Mi smo vže okoli 1300 let kerščanski narod rimskega obreda; rimski je torej naš domači obred, ki je vže davno terdno zraščen z našim domačim cerkvenim življenjem. Vrivati nam zdaj gerškega, to morejo le ali zlobni ljudje, ki nas hočejo razcepiti na drobne kosce ter tako raztergati in vničiti narod, ali pa zaslepljeni, ki bi s tem prav tisto dosegli nehote.

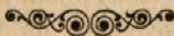
Najjasniši dokaz, da se mora slovenska duhovščina se vso odločnostjo vpreti takemu vrivanju tudi iz verskega ozira, to je pa to, da se najhujši brezverski liberaljci poganjajo za unijatstvo in se je vže tudi očitno povedalo, da ima to unijatstvo biti le

most v ruski razkol ali prav za prav menda v ruski nihilizem t. j. popolno brezverstvo in brezvladstvo.

Seveda so neketeri drugi gospodje, v n e t i S l o v a n i, kaker se imenujejo, ki se ogrevajo za unijatstvo le zaradi jezika namreč stare slovenščine, ki bi se potem pri nas rabila pri božji službi. Pa ta jezik je v rabi tudi v rimskem obredu. Ne bi nam bilo treba torej k unijatom hoditi ponj, ke bi si mogli kaj pomagati ž njim za zveličanje. V kake druge namene pa bi ga seveda nikaker ne bilo prav vpeljavati v naše cerkve. Kar se mene tiče, jaz po pravici povem, da tisti častitljivi jezik, ki sta ga sveti Cirilj in Metod vpeljala v staro slovensko bogoslužje, visoko cenim in ljubim. Vže je dobrih 40 let, kar se ga učim, in kar sem ga začel druge učiti, jih je tudi že čez 30. Mislím tudi, da ni tako napačno, ako se ta jezik ohrani pri božji službi, kjer je od nekdaj vpeljan in ga je ljudstvo vajeno. Nikaker pa ne morem sprevideti, da bi se z d a j mogel s koristjo vpeljavati, kjer to ni tako. V naših latinskih in višjih šolah naj se uči, da se ž njim pojasni mladini sedanja naša govornica in pisava. V naših cerkvah bi pa stara slovenščina ne budila pobožnosti, temuč vse kaj drugega; s pobožnostjo pa bi vtegnilo naše ljudstvo pri tem zgubiti tudi v e r o. Ali morda kaj takega namerjajo znani posvetni gospodje z agitacijo za unijatstvo? Vse mogoče!

Vidite torej, prijatelj, celo zedinjena gerška cerkev, kaker dobra sama na sebi, bi vtegnila pri nas vendar nevarna biti glede zveličanja. Povejte torej tistim „kristijanom in gospodarjem“, naj ne sprejemljejo lehkomišljeno raznih terditev, ki se ne vjemajo s tem, kar so se učili v kerščanskem nauku, in če se hočejo zveličati, naj ostanejo lepo mirno v svoji kerščanski rimsko-katoliški veri in cerkvi, zapeljivcem pa, ki jih vabijo drugam kamer koli, naj le odločno in brez pomiselka pokažejo vrata, ker so sleparji in najemniki, podkupljenci, ki jim je mari za njih zveličanje koliker za lanski sneg.

Ti pa, naše verno slovensko ljudstvo sploh, stoj terdno na strani s v o j i h škofov in svoje p o š t e n e r i m s k o - k a t o l i š k e duhovščine; tukaj imaš zanesljive prijatele, vedno skerbne za tvojo pravo srečo, primerno blagostanje na tem svetu in večno zveličanje na onem.

V vsakem stanu se more človek zveličati.

Božja volja je, da bi se vsi zveličali in v nebesa prišli. Na tem svetu je človek zato, da si nebesa zasluži. V vsakem poštemem stanu pa lahko dela za nebesa, ker v vsakem takem stanu lahko spolnjuje božje in cerkvene zapovedi. V nebesih so namreč svetniki in svetnice vseh raznih poštemih stanov, duhovniki in redovniki, cesarji in cesarice, kralji in kraljice, gospodarji in gospodinje, hlapci in dekle, oženjeni in samski, device in vdove, bogati in vbogi, učeni in neučeni.

Razne stanove ljudi na zemlji je Bog sam namenil in jim daje tudi potrebne milosti, da more vsak človek spolnjevati dolžnosti svojega stanu, tako Bogu služiti in zveličati se. Res je pa, da se v enem stanu lažje zveličaš kaker v drugem in da ni vsak človek za vsak stan. Bog je namreč odločil vsakemu neki stan in za ta stan mu je dal dušne in telesne moči. Odločil mu je tudi posebne milosti, s katerimi more spolnjevati dolžnosti svojega stanu. Zelo važno je tedaj, da si izvoliš tisti stan, kterega ti je Bog odločil; ako stopiš v družega, ako zgrešiš svoj poklic, boš prav lahko nesrečen v tem življenju in v veliki nevarnosti pogubljen biti v večnosti. Sv. Aljfoz Ligvorski namreč pravi, da je podoben tak človek zvinjenemu udu, ki le težavno opravlja svoje dolžnosti.

Stan sam pa ne napravi nobenega ne svetnika. ne grešnika; v naj svetejšem stanu se lahko pogubiš. Juda Iškarijot ti daje prav žalosten zgled.

Ako še nisi izvolil stanu, prosí Boga s kraljem Davidom: „Stori mi znano pot, po kateri naj hodim“ (ps. 142, 8.). Posvetuj se z Jezusom po svetem obhajilu in dobro pazi na glas božji. Glej na svoje nagnjenje; kedor je nagnjen k nečistemu grehu, ni za duhovni ali redovni stan. Dobro prevdarjaj dobro in slabo stran stanu, kterega si misliš izbrati, dolžnosti in nevarnosti, ketere nalaga stan, v kterega hočeš stopiti. Prevdarjaj dalje, če si sposoben za tak stan, ali boš mogel izhajati v njem. Posvetuj se tudi sè svojim spovednikom po nauku pobožnega Siraha: „Sin, brez švéta nič ne delaj, in po storjenem delu se ne boš kesal“ (32, 24.). Mnogo se jih kesa, ki so lahkomišljeno stopili v kak stan, posebe pa v zakonski. Izvoli si tak stan, da se ne boš kesal na zadnjo uro.

Ako si že izbral stan in sicer tisti, keterega ti je odločil Bog, ne bodi ž njim nezadovoljen in ne hrepeni po drugem. Zakaj Bog že pozna stan, v katerem se moreš zveličati in on ti je odločil zato tudi potrebne milosti. Težav se ne vstraši; zakaj vsak stan ima svoje težave in križe, posebno v začetku. Z božjo pomočjo boš premagal vse težave in kar se ti je zdelo v začetku težko in grenko, bo počasi lahko in sladko. — Ako si pa po lahkomišljenosti nisi izvolil stanu, keterega ti je Bog odločil, radovoljno in poterpežljivo nosi križ, keterega si si sam naložil. Križ je, nesreča je, pa ne neskončna; še se lahko zveličaš; zveličati se moreš v vsakem stanu. Spolnuj božje in cerkvene zapovedi in dolžnosti svoje službe. Prosi Boga pomoči, da boš mogel spoznati dolžnosti tistega svojega stanu in jih tudi natančno spolnjevati, in spolnuj jih, zakaj po njih boš sojen. P. A. F.

„Vsakdanja opravila me zadržavajo,

da ne morem biti pobožna, kaker želim.“

Nahajajo se mej svetom, ki mislijo, da je samo tisti res pobožen, ki se dolgo mudi v cerkvi in doma veliko moli.

Ker se pa neketere osebe ne morejo ali ne smejo dolgo muditi v cerkvi, ne morejo biti vsak dan pri sveti maši, ne doma moliti ali prebirati duhovnih bukev, zato se tožijo, da ne morejo biti pobožne zavoljo mnogih opravkov. Take „nepobožne“ duše se zelo motijo; zakaj prava, resnična pobožnost in svetost ne obstoji v sami molitvi in raznih pobožnostih, temuč v natančnem spolnjevanju božje volje. V resnici pobožen je namreč ta, ki natančno spolnjuje božje in cerkvene zapovedi in dolžnosti svojega stanu ali službe. Res pobožna ni mati, gospodinja, dekla, kuharica... ki se dolgo mudi v cerkvi, doma pa delo zastaja, v hiši je vse v neredu, nesnažno, otrok nihče ne varuje, gospodar, gospodinja se zato jezi, . . . ker zanemarja z molitvijo svoje dolžnosti.

Res pobožna tudi ni, ako jed pokvari, ker moli, ali bere, ko bi morala kuhati; to ni pobožnost, temuč nemarnost, ki je zoperna Bogu in ljudem. Pobožna oseba pusti molitev, ako jo kliče drugam pokorščina, služba, ali ljubezen do bližnjega in ni nemirna.

Zakaj, vedno je pripravljena delati to, kar, keder in kaker

hoče Bog. Ako tedaj rada in vesela doma kubaš, pereš, šivaš, pometaš ali kaj drugega delaš, ker je to tvoja služba in dolžnost, s tem Boga ravno tako častiš kaker nuna, ki ta čas v cerkvi moli, ker delaš to, kar Bog hoče. Ke bi pa svoje delo pustila, in rajši dopoldne molila, bi delala zoper voljo božjo in s tako molitvijo ne bi častila, temuč žalila Boga.

Sv. Kristijana, sv. Cita, sv. Notburga so bile navadne dekle in brez dela niso bile, ali njih vsakdanja opravila jih niso zadržavala v pobožnosti. Sv. Ludovik, patron tretjerednikov, je bil francoski kralj. On je vladal veliko kraljestvo, tudi je hotel rešiti Sveto deželo iz rok mohamedancev; gotovo torej ni mogel vedno moliti. Ali pri vsem svojem težavnem opravilu je svetnik postal. In patrona tretjerednic, sv. Elizabeta, tudi ni bila brez skerbi, ko je morala še mlada vladati deželo svojega moža in ko so ji vzeli deželo in posestvo, ni bila brez dela in skerbi kot vdova, da je preživela svoje otročiče in sebe. Tudi svetniki in svetnice niso bili vedno v cerkvi in niso vedno molili, ker so imeli svoje skerbi in opravila večja in težavniša kaker ti.

Tudi ti si lahko pobožna pri svojih vsakdanjih opravilih, treba samo, da napraviš vsako jutro dobri namen, da Bogu daruješ svoje misli, želje, besede, dela in molitve. Vsako delo opravi zavoljo Boga, rada in vesela, o pravem času in koliker moreš dobro in ne na pol. Mej delom misli na Boga, roka naj dela, serce pa naj bo pri Bogu, pa boš pri svojih vsakdanjih opravilih Boga častila, in v pobožnosti rastla, in vedno boš vesela in zadovoljna.

Prava pobožnost ni lena in nemarna, temuč pridna in delavna.

P. A. F.

„Glej, če iščeš čudežev.“

(*Si quaeris miracula.*)

Ravno 20 let je, kar smo dali v 4. zvezku 2. letnika „Cvetja“ natisniti nekako prestavo slovečega responsorija o sv. Antonu „*Si quaeris miracula*“. Ta responsorij ali odpevek se je pripisoval tedaj sploh svetemu Bonaventuri. Tudi mi smo mislili, da ga je zložil ta naš slavni cerkveni učenik; zato smo to postavili tudi v napis prestave in pozneje smo ponovilo to misel večkrat v razlagi responsorija, ki smo jo dali natisniti na strani 13. in 14.

četertega letnika v začetku spisa „Svetega Antona čudeži“. — Vender, kaker se je pokazalo, je bila tista misel z m o t a. Veseli nas, da jo moremo zdaj popraviti, če prav šele čez 20 let. Tistega responsorija namreč po vsi verjetnosti ni zložil sveti Bonaventura; zložen je bil ob enem z drugimi cerkvenimi molitvami ali oficijem za praznik sv. Antona, okoli leta 1232, ko je bil sveti Bonaventura še otrok, deset- ali enajstleten. Zložil pa ga je, z omenjenimi molitvami ali prav za prav pesnmi vred, brat, ki je bil do zdaj malo znan, Julijan iz Spire. V prihodnjem tečaju smo se namenili kaj več povedati o tem bratu, našem prvem latinskem pesniku in izverstnem muziku. Vže zdaj pa priporočamo našim učenejšim bravcem lepo knjižico dr. J. E. Weis-a: Julian von Speier (München, Lentnersche Buchhandlung), kjer bodo našli o tem možu in njegovih delih in zaslugah mnogo mikavnega, menda vse, kar je mogoče o njem vedeti.

Sicer pa zmote glede njega in njegovih del, zlasti omenjenega responsorija nismo mi krivi. Tisti responsorij se namreč v naših brevirjih sploh pripisuje svetemu Bonaventuri, od kedaj že, ne vemo.

Tudi najstariša, koliker vemo, slovenska prestava ga pripisuje prav tako svetemu Bonaventuri. Pa prestava stoji v knjigi „Evangelia in u lystuvi“ natisnjeni v Ljubljani leta 1730. Izdanje te knjige je oskerbel najberž kak frančiškan ali kapucin in dodal torej na koncu prestavo našega responsorija.

Dobre sicer seveda te prestave ne moremo imenovati, čemer pa ni da bi se čudili. Čudno bi bilo nasprotno, ako bi bila namreč prestava že v tistem času koliker toliko dobra. Saj še dandanašnji ni lahko narediti dobre in ob enem natančne, po prvotni latinski meri vravnane.

Tudi našo prestavo je zadela graja, berž ko je izešla, in sami radi priterdimo, da se res ne more meriti s prvotnim latinskim responsorijem. Rim ali vjemov, kaker jih ima v latinščini, ni bilo mogoče ponarediti. Zlasti pa so se menda vpirale našim grajavcem neketere besede s kratkimi starimi končnicami namestu sedanjih daljših: hód e, próse, čúte, namestu hodijo, prosijo, čutijo. Pa mi smo mislili, da se smejo v pesmih, kaker v drugih jezikih tako tudi pri nas, po potrebi vpletati tudi menj navadne besede in besedne oblike. Ali seveda tudi če se nam to dovoli, kaker sodimo, da bi se smelo po pravici, vender

še nočemo reči, da je rezponzorij v naši prestavi tak, da ne bi mogel boljši biti. Na vsak način bi se morala popraviti četrta verstica, tako, da bi se postavilo v s t a j o (t. j. vstajejo) namestu h ó d e: *Aegri surgunt sani*, „B ó l n i v s t á j o z d r a v i.“ Tudi prva bi bila natančnije predstavljena preprosto: „A k o i š č e š č u d e ž e v“, in zdaj se nam zdi, da bi vtegnilo biti tako celo primernije napevu.

Kakšnemu napevu? Saj se do zdaj nobeden naših skladateljev ni ogrel za našo prestavo. Iskali so drugih, menj natančnih, pa morebiti pripravniših za petje v naši slovenščini. Nič hudega! Kakega novega napeva mi za našo prestavo tudi pričakovali nismo niti želeli. Naša prestava je imela biti taka, da bi se dala peti po starem, prvotnem napevu, kaker se je nekedaj pel ta rezponzorij v latinščini. Ta napev nam pred 20 leti sicer ni bil znan, kaker nam prav za prav tudi še zdaj ni; vender smo mislili, da kje že mora biti na svetu in da že pride sčasoma na dan. To se je tudi v resnici zgodilo, in če nam Bog da še kako leto življenja, ga upamo kedaj slišati.

Pa kaj je ta napev kaj tako posebnega? — Za nas bi ga delala častitljivega že starost sama na sebi; pa, če smemo soditi po tem, kaker ga popisuje mož, ki menda mej vsemi dandanašnji najbolje pozna staro frančiškansko petje, moramo pač misliti, da je v resnici nekaj prav posebnega; mož pravi, da je ljubezniv, kaker nekako navdihnjenje, „*délicieux mélisme, qui semble comme une inspiration.*“

Mož, ki ga imamo v mislih, se imenuje pater Evzebij s priimkom Clop des Sorinières (kar se izgovarja menda „Klo de Sorinjér“). Ta pater, francoski frančiškan, je, ni davno, po nalogi tamkajšnjih provincijaljev, prepotoval skoraj polovico Evrope nabirajoč stare cerkvene pesmi in napeve našega reda, ki jih ima zdaj izdati ko „*Proprium totius Ordinis Fratrum Minorum juxta antiquissima documenta*“, da se tako vnovič zbudi v redu lepo naše cerkveno petje. Napovedal je to izdanje v posebni knjižici „*De Cantu in Ordine Seraphico, Le chant dans l'Ordre Seraphique*“, ki jo jako priporočamo veččakom v cerkvenem petju, ki umejo francoski. V predgovoru te knjižice pripoveduje, da je ravno rezponzorij „*Si quaeris miracula*“, ki ga je pel po prvotnem starem napevu 25. avgusta 1897 v kapeli Matere božje svetega Miru v Kanu (*Caen*), prvi vzrok bil, da

so ga poslali francoski provincijalji po svetu nabirat stare spomnike, ki se ima nanje opirati prenovljenje našega redovnega petja.

Tudi o tej reči mislimo v prihodnjem tečaju še kaj več povedati, ravno po omenjeni knjižici, ter tako, če Bog da in zmožni bratje hočejo, kaj pripomoči, da se naše „cecilijanstvo“ postavi na domača tla, Bogu na čast ter v veselje naše redovne okrajine in našega pobožnega in pevoljubnega slovenskega ljudstva.

Pervi marterniki 20. stoletja.

Prečastiti pater Bernard iz Andermatta, generaljni minister kapucinskega reda, je prejel 22. sušca od Svetega Jožefa na reki Maranjonu v Braziliji berzobjavno naznanilo, da so divji Indi pomorili tamkajšne kapucinske misijonarje, namreč tri patre, Rinalda, Zaharija in Viktorja, brata Salvatorja in sedem sester sv. Jožefa, tretjerednic kapucinskih. O tem misijonu in o smerti imenovanih redovnikov in redovnic bomo povedali kaj več beržko izvemo.

Kako opravljaj pobožnost 13 torkov ali 13 nedelj v čast sv. Antonu Padovanskemu.

Enkrat na leto, keder koli hočeš, se moreš vdeležiti popolnih odpustkov, ki so podeljeni pobožnosti 13 torkov ali 13 nedelj v čast sv. Antonu Padovanskemu. V ta namen moraš opravljati to pobožnost nepretergoma. Ke bi izpustil samo eden torek, moraš zopet začeti od konca.

Vsak torek ali nedeljo opravi sveto spoved in pristopi k svetemu obhajilu, v kateri cerkvi hočeš ali moreš.

Vsak torek ali nedeljo opravi premišljevanje ali druge molitve ali pobožna dela, kaker, da daš miloščinjo vbogim ali za kruh sv. Antona. Moreš tudi obiskati bolnika, druge odvracati od greha, krotiti svoje oči, jezik in radovednost. Ako moreš, bodi pri sv. maši. Dobro je, ako moreš, pazljivo prebrati vsak torek del življenja sv. Antona Padovanskega*).

Premišljevanja, molitve in druge pobožnosti za 13 torkov ali 13 nedelj pa opravljaj pobožno, sè živo vero in terdnim zaupanjem, da boš bolj gotovo prejel, česer prosiš. P. A. F.

---

*) Za to pobožnost bodo primerne bukvice: „Trinajst torkov ali trinajst nedelj v čast sv. Antonu Padovanskemu“. Založil tretji red v Ljubljani.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. Marcellin Caf, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 14. sušca t. l. v Mariboru; č. sestra Marjeta Pucher, ustanoviteljica in prva predstojnica šolskih sester v Mariboru, † 6. sušca t. l.; rajni udje 3. reda skupščine mariborske: Marija Marko, Alojzij Lukovnik, Marija Celcar, Frančiška Kolednik, Ana Družovec, Anton Mohr *), Antonija Gaber, Marija Feržič, Alojzija Rieger, Ana Purgaj, vsi ti iz Maribora, Ivana Repa iz Jarenine, Marija Senčnik od Sv. Petra pri Mariboru, Terezija Viher, Marija Predan, Neža Kramberger, vse tri iz Hoč, preč. g. Anton Meznarič, duhovnik v pokojju, daleč okoli znan spovednik pri Spodnji Kungoti, Terezija Egger, roj. Golob, † na Dunaju, Elizabeta Berdnik iz Prihove, Uršula Pogačnik iz Selnice, Katarina Breg in Terezija Grahornik od Sv. Marjete ob Pesnici, Marija Marten in Jera Krasnik iz Starega terga, Jera Karničnik iz Puščave, Jurij Gornik iz Ptuja, Hermina Brot iz Ljubljane, Marija Kasjak od Sv. Lovrenca v Puščavi, Lovrenc Donik iz Slov. Bistrice, Filip Ajdič, Jakob Kopše, Lucija Peitler in Jozefa Bregant iz Slivnice, Marija From od Sv. Ilja v Slov. goricah, Marija Koren in Marija Lorbek od Sv. Jakoba v Slov. goricah, Janez Greif od Sv. Janža; goriske: č. g. Alojzij (Frančišek) Vuga, vikarij v Šempolaju, Terezija (Elizabeta) Drozgič od Sv. Roka, Alojzija Pehani iz Gorice; libušenske: Apolonija (Magdalena) Kavčič iz Poljubina, Marjeta (Klara) Pipa iz Veršna; idrijske: Neža Poliska, Marija Skvarča, Jera Pelhan.

Dalje se priporočajo v molitev: Fr. Kn. za odvernitev strasti in razsvetljenje pri volitvi stanu (redovnega); neka oseba iz soštanjske fare za zdravje, mir in poterpeljivost in za spreober-

---

*) Anton Mohr, rojen dne 17. majnika 1820 v slovenski predmestni fari Marije Matere Milosti, je prvi tretjerednik mariborske skupščine. Dne 1. majnika l. 1864 so prišli frančiškani v Maribor. Dne 12. junija istega leta je bil Anton Mohr prvi v 3. red sprejet; sprejel ga je p. Gelazij Rojko. — Redemptoristi so bili A. Mohra za hlapca v samostan sprejeli. Ko so ti odešli, je ostal v službi pri svetnih mašnikih in ko so l. 1864 frančiškani prevzeli samostan in faro, je tudi nje prosil, da sme ostati v službi. Okoli 30 let je bil že slep in zadnja leta vedno v postelji. Smert ga je rešila 22. febr. 1901, ko je preživel v samostanu (v svetni obleki) 60 let.

njenje dveh oseb; A. K. priporoča svojega rajnega brata; neka mati svojega sinu za spreobrnjenje; neka na živcih bolna oseba za ozdravljenje; M. B. priporoča neko osebo za spreobrnjenje; M. M. za popolno ozdravljenje, priporoča tudi več drugih oseb v raznih potrebah; tretjerednica A. B. priporoča svojega brata v dober namen in da bi se lahko in pridno učil, pa tudi svoje stariše za dar poterpežljivosti in vdanosti v voljo Božjo; S. K. svojega sina, da bi srečno zveršil latinske šole in za poklic v redovni stan, če je božja volja; A. K. sebe za poterpežljivost in svoja dva sinova, da bi se spreobrnila; M. Z. v R. za neko milost.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: fr. D. N. preblaženi D. M., sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Antonu za srečno prestano jako nevarno operacijo; Apolonija Peternej M. D. in sv. Antonu za skoraj čudežno naglo ozdravljenje v obupni bolezni; M. M. za zboljšanje v hudi bolezni; A. V. za pomoč v neki potrebi po devetdnevnici k sv. Jožefu; A. S. v I. za zboljšanje v hudi bolezni po priprošnji nebeške matere Marije, sv. Ane, sv. Jožefa in sv. Antona; A. S. tretjerednica v Gr. za ozdravljenje noge po operaciji, kaker tudi za več raznih milosti, posebno, da je dobila primerno službo, da more lahko vsak dan hoditi k sv. maši; A. T. v D. za skoraj popolno ozdravljenje po hudi bolezni; U. St. Pl., da je prejela od svojega sina, ki je v Braziliji, po dolgem času veselo pismo, da je zdrav in zadovoljen; M. R. za ozdravljenje iz hude bolezni po devetdnevnici k Materi Božji in vživanju lurdske vode s terdnim zaupanjem na božjo pomoč; neka tretjerednica, da je svoje malo posestvo vgodno prodala, za kar se je bila pred dvema leti priporočila v „Cvetju“; J. R. da se mu je dobro izteklo pri volitvi stanu in posrečilo dobiti stalno službo po devetdnevnici na čast M. B., sv. Jožefu in sv. Antonu (za dar Bog poverni!); K. P. iz Št. Vida na Vipavskem presv. Sercu Jezusovemu, M. B. in sv. Antonu za pomoč pri zdravljenju nevarno bolnega sina; M. Z. v R. za neko milost prejeto po več devetdnevnica na čast M. B., sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Frančišku; F. K. za milost spreobrnitve in dušni mir; J. L. v Lj. za ozdravljenje hudega kašlja in persae bolezni po priprošnji sv. Antona in svete Filomene; R. Kr. za srečno zmago in povoljno rešitev pravde po devetdnevnici na čast M. B., sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu.

$\tau\omega$ ne smemo misliti, da je $\tau\omega$ potem podlaga atiškemu $\tau\omega$ (=tū), temuč $\tau\omega$ je naravnost iz $\tau\acute{o}\omega$, kaker je $\acute{\rho}\acute{o}\lambda\epsilon\iota\varsigma$ iz $\acute{\rho}\acute{o}\lambda\epsilon\epsilon\varsigma$, in kaker je tukaj $\epsilon\iota = ei$, tako je tam $ou = ou$. Atičani in ijonci sploh so tudi po kontrakciji hoteli ohraniti dva samoglasnika; za to pa je bilo treba disimilacije, primeri naše h č i iz t č i t. j. t t š i za d č i. — Tudi ou pred s ne verujemo, da je bil že prvotno monoftong; tudi $\tau\acute{o}\upsilon\varsigma$, iz prvotnega $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, je brati: $tous$, ne: $tūs$. Beotsko $\tau\acute{o}\varsigma$ za atiščino in ijonščino sploh ničesar ne dokazuje. Ako ravno se je pa nekedaj v atiščini pred soglasniki govorilo $\tau\acute{o}\varsigma$ — vsled zahteve stavčnega lepoglasja, v sanskertu „sandhi“ imenovanega (Brugmann, Grundriss d. vergl. Gramm. I. 485 id), — in se je le pred samoglasniki ohranilo prvotno $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, moramo biti vendar le prepričani, da je poznejše splošno $\tau\acute{o}\nu\varsigma$ nastalo le iz $\tau\acute{o}\nu\varsigma$ ne iz $\tau\acute{o}\varsigma$. Navadno se misli tu na izpad nosnika in nadomeščujoče raztegnjenje (Ersatzdehnung); ali če se je v resnici govorilo $\tau\acute{o}\varsigma$ poleg $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, je to zadosti dokaza, da izpadlega v nikaker ni bilo treba nadomeščati. Iz $\tau\acute{o}\nu\varsigma$ je nastalo $\tau\acute{o}\nu\varsigma$ le zato, ker ν pred s občutljivim gerškim ušesom ni več vgaljal in so ga torej spremenili najprej v tisti nedoločni glasnik, ki se naredi sam ob sebi, ako pri izrekovanju glasu n odpremo zapor mej jezikom in goranjo čeljustjo ter zrak porinemo skozi usta. Ta glasnik je blizu naš navadni nedoločni samoglasnik, „polglasnik“, ki ga moremo primerno zaznamenjati z v . Tako je torej nastalo iz starega $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, $\tau\acute{a}\nu\varsigma$, $\theta\acute{\epsilon}\nu\varsigma$ ($\theta\acute{\epsilon}\nu\tau\varsigma$) najprej $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, $\tau\acute{a}\nu\varsigma$, $\theta\acute{\epsilon}\nu\varsigma$, iz tega v eoljščini: $\tau\acute{o}\iota\varsigma$, $\tau\acute{a}\iota\varsigma$, $\theta\acute{\epsilon}\iota\varsigma$ (torej ne kaker uči Meyer str. 108), v atiščini in ijonščini sploh po (deloma nepopolni) asimilaciji sè spred stoječim samoglasnikom $\tau\acute{o}\nu\varsigma$, $\tau\acute{a}\iota\varsigma = \tau\acute{a}\varsigma$, $\theta\acute{\epsilon}\iota\varsigma$. — Ravno tako naposled ne moremo verjeti Mayerju, ko piše na str. 81: „Ein von Anfang an undiphthongisches ou d. i. $\bar{u}$ aus $\bar{o}$ liegt auch in att. $\rho\acute{o}\nu\varsigma$ Fusz vor. Der normale Nom. des Stammes $\rho\acute{o}\delta-$ ist $\rho\acute{o}\varsigma$ ursprünglicher $\rho\acute{o}\varsigma$. Dass dies im Ion. Att. zu $\rho\acute{o}\nu\varsigma$ geworden ist, ist bisher uerklärt.“ Vmes navaja ko sporočeno lakonsko obliko $\rho\acute{o}\rho$ (za $\rho\acute{o}\varsigma$), potem neketere sestave, ki imajo drugi del $-\rho\acute{o}\varsigma$, kaker $\tau\acute{r}\iota\rho\acute{o}\varsigma$, in dorsko $\rho\acute{o}\iota\varsigma$. Tudi v tem primeru seveda dorska oblika ni podlaga atiški, podlaga je obema prvotno $\rho\acute{o}\delta\varsigma$; d se pred s spreminja v nekak v , ki potem ali popolnoma zgine: $\rho\acute{o}\varsigma$, gosposki, ali se pa ojači, in sicer pri nas v j : dvanájst, dvájset iz dvanádst, dvádst, goriško: gospojski, v hervaščini v e : dvanaest, dvaest. V eoljščini smemo po pravici misliti, da je iz $\rho\acute{o}\nu\varsigma$ nastalo: $\rho\acute{o}\iota\varsigma$, v atiščini, pa po nepopolni asimilaciji: $\rho\acute{o}\nu\varsigma$, v dorščini po popolni: $\rho\acute{o}\varsigma$. — Tudi v stari latinščini imamo blizu enake prehode; mej oi in ou stoji oe , kar je vtegnilo pomeniti to, kar smo zaznamenjali z ov , in iz ou more nastati, kaker v dorščini, $\bar{o}$, ali, kaker v poznejši ijonščini, $\bar{u}$: coira, coera, coura, cora, cura; vse te oblike so v starih napisih v resnici ohranjene. Vendar, mej tem ko je latinski ou izginil že v predklasični dobi, moremo za gerški ou t. j. ou priznati to še le za poznejše čase. Starogerška klasična izreka nam je torej bliščeč dokaz, da tudi pri nas diftong ou (za ol) ne more biti v škodo blagoglasju in „častitljivosti“ jezika. (Dalje prih.)

„Cvetja z vertov sv. Frančiška“ 19. tečaj.

Doveršivši, hvala Bogu, s pričujočim zvezkom 18. tečaj „Cvetja“, vabimo drage bravece, ki tega do zdaj še niso storili, da blagovoljno ponove naročbo na novi, 19. tečaj, ter, kar morejo, kmalu dopošljejo dotični mali znesek. Prosimo tudi naše čislane prijatele, naj bi se prijazno potrudili, koliker jim je mogoče, za nadaljno razširjenje našega lista, zlasti po mestih in terjih, kjer se do zdaj vse prerediti naroča. Kako malo imamo naročnikov n. p. v Terstu, in vendar je tam toliko Slovencev, ki bi jim bilo „Cvetje“ primerno, ljubo in gotovo koristno berilo.

„Cvetje“ je bilo do zdaj in ostane, če Bog hoče, tudi nadalje glasilo tretjega reda svetega očeta Frančiška, reda papeževga v posebnem pomenu besede. Ta red gojiti in razširjevati mej verno katoliško ljudstvo je „Cvetju“ glavni namen, kaker je to tudi našega prvega reda velika dolžnost, ki nam jo na serce pokladajo sveti oče vedno in vedno. Tretji red namreč ni le za pobožne samice izmej najnižjega ljudstva, kaker nasprotniki mislijo in terdijo; je tudi za učene, olikane, vplivne može višjih in najvišjih stanov, kakeršnih mož je od nekedaj imel in ima tudi dandanašnji mej drugimi katoliškimi narodi mnogo. Ali ne bi bilo tako prav tudi pri nas? Saj je tudi pri nas treba, da se vsi, ki jim je v resnici mari, da si ohranimo svojo katoliško vero, svojo rimsko-katoliško cerkev, da se vsi pravi katoliški možje mej nami tesno združijo zoper odpadnike in zapeljivce. In kje naj se združijo primerniše ko v četah tretjega reda sv. Frančiška, reda velikega papeža Leona XIII? Še le tako bo to združenje imelo terdno cerkveno vez in še le potem se bo tretji red tudi pri nas mogel više povzdigniti in doseči tisti vpliv in vspeh, ki ga sveti oče s tolikim zaupanjem od njega pričakujejo. In k temu bomo skušali nadalje v „Cvetju“ pripomoči, kar bo v naši moči, ker nam to sveti oče v pismu na našega vesoljnega predstojnika danem 25. listopada 1898 celo naravnost zapovedujejo: „propagare sodalitium nitantur praedicatione, scriptis editis, conciliis identidem habendis“.

V zaupanju na pomoč božjo in obilo vdeležbo našega vernega ljudstva se hočemo z novo gorečnostjo lotiti dela za 19. tečaj, ki želimo, da bi se ko prvi 20. stoletja pokazal v novi, pomlajeni moči in mikavnosti. Prvega zvezka se bo natisnilo obilniše število v pričakovanju znatnega števila novih naročnikov; vendar prosimo, da bi se zato ne odlašalo z naročilom. Naročnina, ki je 1 K 50 h, pa naj se ne pošilja tiskarni, ki nima z razpošiljanjem nikakega opravka; pošilja se naj edino le: „Opravništvu Cvetja“ v Gorici.

Pri tej priliki naznanjamo, da se morejo dobiti od stariših tečajev „Cvetja“ popolni 14., 15., 16. po znižani ceni, za 1 krono vsaki; 17. tečaja nimamo več popolnega, s pričujočim 18. tečajem pa tudi še lahko postrežemo in se more vbožnišim naročnikom cena znižati na 1 krono. Posamezne zvezke nepopolnih tečajev pošljemo naročnikom v dopoljenje, ako bi kateri tega ali onega pogrešal, proti temu kar stane poštnina.